

Datum
Betreft

8 februari 2016
Voorbeeld uitwerking septembercirculaire 2015

Aanleiding

In het Portefeuilleoverleg Middelen is toegezegd om een voorbeeld uitwerking op basis van de vernieuwde systematiek van Trap op Trap af ter beschikking te stellen. U vindt deze uitwerking in dit document.

Ten behoeve van de voorbeelduitwerking maken we in dit document een berekening op basis van de septembercirculaire 2015. Deze berekening dient enkel als voorbeeld om de rekenwijze te duiden. De uitkomst van deze berekening is niet van invloed op de taakstelling van de GRD. Deze taakstelling zal conform het voorstel nog eenmaal op basis van de meicirculaire (2016) worden geactualiseerd, om vervolgens jaarlijks op basis van de septembercirculaire te worden geactualiseerd.

In dit document lopen we de verschillende stappen van de berekening door. Hierbij geven we waar nodig een nadere toelichting op de gehanteerde uitgangspunten en spelregels.

Korte terugblik huidige taakstelling

De taakstelling op basis van de Trap Op en Af systematiek bedroeg 4,5% op basis van de meicirculaire 2013. Later liep deze op tot 6,5% op basis van de meicirculaire 2014. Op basis van de meicirculaire 2015 bleek tot slot dat de taakstelling op diende te lopen tot 7,7% (vanaf 2018).

Belangrijke generieke kortingen die o.a. ten grondslag liggen aan de totale taakstelling van 7,7% zijn de Opschalingskorting (100.000+), de korting op het BTW compensatiefonds en Onderuitputtingen van het Rijk. Op basis van de meicirculaire 2015 ziet de financiële taakstelling er als volgt uit:

	Bedragen x € 1.000			
	2017	2018	2019	2020
Reeks meicirculaire 2015 (%)	-6,50%	-7,70%	-7,70%	-7,70%
Reeks meicirculaire 2015 (€)	€ -4.400	€ -5.200	€ -5.200	€ -5.200

Vernieuwde systematiek van Trap op Trap af (stappen in de berekening)

In de vernieuwde systematiek voor Trap op en af wordt de taakstelling geactualiseerd op basis van de generieke ontwikkelingen én de ontwikkeling van het accres.

Hiertoe wordt allereerst (I) de financiële omvang van de ontwikkelingen bepaald. De benodigde informatie voor deze bepaling kan één op één uit de betreffende circulaire worden gehaald.

Nadat de financiële omvang van de ontwikkeling is bepaald, wordt (II) gekeken naar de verhouding van dit bedrag ten opzichte van de totale omvang van de algemene uitkering. Door het financiële bedrag te delen door de totale omvang van de algemene uitkering (€ 15,6 miljard¹) wordt een percentage berekend.

Het percentage van de ontwikkeling wordt vervolgens (III) in relatie gebracht tot de begroting van de GRD. Dit gebeurt door het percentage te vermenigvuldigen met de zogenaamde grondslag. Deze grondslag is conform het voorstel gebaseerd op de beïnvloedbare onderdelen van de GRD begroting en heeft een omvang van € 78,2 miljoen.

Alle ontwikkelingen tezamen worden vervolgens (IV) bij de huidige reeks (taakstelling) opgeteld, om tot een geactualiseerde reeks te komen.

¹ Stand van de algemene uitkering in het jaar 2015 op basis van de meicirculaire 2015.

Datum

8 februari 2016

Berekening effect generieke ontwikkelingen septembercirculaire 2015

De septembercirculaire 2015 kent één generieke ontwikkeling. Deze ontwikkeling betreft de toevoeging van middelen aan het BTW compensatiefonds.

Bij de Miljoenennota 2016 is het aandeel van gemeenten (€ 137 miljoen) in de geraamde ruimte onder het plafond voor 2015 toegevoegd aan het gemeentefonds. De ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds is toegenomen, met als gevolg een grotere toevoeging aan de algemene uitkering dan eerder verwacht. Eerder was in de circulaire uitgegaan van een toevoeging van € 113 miljoen. Ook in de jaren na 2015 blijft er sprake van een verwachte ruimte onder het plafond, wat ook in die jaren resulteert in een toename van de algemene uitkering.

In totaal geeft de bovenstaande ontwikkeling een (cumulatief) positief effect van € 190 miljoen ten opzichte van de meicirculaire 2015 (I). Deze € 190 miljoen komt neer op een positieve ontwikkeling van 1,22% (II). Deze 1,22% is berekend door de ontwikkeling van € 190 miljoen te delen door de totale omvang van de algemene uitkering (€ 15,6 miljard). De hieruit voortkomende financiële reeks en percentuele reeks is als volgt:

	Bedragen x € 1 miljoen					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Effect toevoeging BTW compensatiefonds	€ -25	€ 101	€ -28	€ 38	€ 49	€ 56
Cumulatieve reeks	€ -25	€ 75	€ 47	€ 85	€ 134	€ 190
Percentage van totaal A.U.	-0,16%	0,48%	0,30%	0,54%	0,86%	1,22%

Om te bepalen welk effect deze ontwikkeling heeft op de taakstelling van de GRD, wordt de percentuele reeks vermenigvuldigd met de grondslag van € 78,2 miljoen (III). Deze berekening geeft het volgende effect voor de GRD reeks:

	Bedragen x € 1.000			
	2017	2018	2019	2020
Percentuele reeks BTW compensatie	0,30%	0,54%	0,86%	1,22%
Effect op GRD reeks	€ 234	€ 426	€ 670	€ 951

Berekening effect accres septembercirculaire 2015

Om de financiële omvang van de ontwikkeling van het accres te bepalen hanteren we de gewijzigde jaarlijkse tranches. Deze gewijzigde jaarlijkse tranches worden in de circulaire in één tabel gepresenteerd. Deze tabel toont het verschil tussen het accres op basis van de huidige circulaire en de circulaire daarvoor. In de septembercirculaire 2015 geeft deze tabel de volgende informatie:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand meicirculaire 2015	-200,579	637,029	-50,442	98,473	296,053	33,678
Gewijzigde jaarlijkse tranches	60,161	10,401	17,203	131,605	-13,912	290,779
Stand septembercirculaire 2015	-140,418	647,430	-33,239	230,078	282,141	324,457
Accres in %	-0,83%	4,15%	-0,21%	1,44%	1,75%	1,98%

In totaal geven de gewijzigde jaarlijkse tranches van het accres een (cumulatief) positief effect van € 496 miljoen (I). Deze € 496 miljoen komt neer op een positieve ontwikkeling van 3,2% (II). De hieruit voortkomende financiële reeks en percentuele reeks is als volgt:

	Bedragen x € 1 miljoen					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Effect ontwikkeling accres	€ 60	€ 10	€ 17	€ 132	€ -14	€ 291
Cumulatieve reeks	€ 60	€ 71	€ 88	€ 219	€ 205	€ 496
Percentage van totaal A.U.	0,4%	0,5%	0,6%	1,4%	1,3%	3,2%

Datum 8 februari 2016

Om te bepalen welk effect deze ontwikkeling van het accres heeft op de taakstelling van de GRD, wordt de percentuele reeks vermenigvuldigd met de grondslag van € 78,2 miljoen (III). Deze berekening geeft het volgende effect voor de GRD reeks:

	Bedragen x € 1.000			
	2017	2018	2019	2020
Percentuele reeks accres ontwikkeling	0,6%	1,4%	1,3%	3,2%
Effect op GRD reeks	€ 440	€ 1.100	€ 1.030	€ 2.488

Uitgangspunt bij berekening accres (meicirculaire 2015 als startpunt)

De door ons gehanteerde uitgangspunten zijn belangrijk voor de uitkomst van de bovenstaande berekening. Bij de berekening betrekken we het accres (conform het voorstel) met de stand van de meicirculaire 2015 als startpunt.

We hebben er voor gekozen om de meicirculaire 2015 als startpunt te hanteren, om te voorkomen dat de GRD nu alsnog achteraf met negatieve accreseffecten wordt geconfronteerd. Het hanteren van de meicirculaire 2013 of de meicirculaire 2014 als startpunt zou voor de GRD resulteren in een hogere taakstelling. Dit omdat de accresontwikkeling tussen de meicirculaire 2013 en meicirculaire 2015 in totaliteit negatief is geweest.

Correctie inflatie in basis accres

Bij het bepalen van de ontwikkeling van het accres is zoals gesteld uitgegaan van de gewijzigde jaarlijkse tranches. Hierdoor wordt geen rekening gehouden met de loon- en prijscompensatie die reeds in de basis (stand meicirculaire 2015) is opgenomen. Om deze loon- en prijscompensatie ook bij de reeks te betrekken hanteren wij een correctie op de accresreeks. Deze correctie is gebaseerd op de prijsontwikkeling waar het Rijk in de circulaire rekening mee heeft gehouden:

	2017	2018	2019	2020
Correctie inflatie in basis accres (cumulatief)	0,50%	1,00%	1,50%	1,50%
Effect op reeks	€ 391	€ 782	€ 1.173	€ 1.173

Indien we deze correctie niet toepassen deelt de GRD niet mee in deze compensatie voor prijsontwikkeling die gemeenten wel ontvangen. Derhalve zouden we de GRD zonder deze correctie tekort doen.

Door het accres bij de systematiek te betrekken én deze correctie toe te passen deelt de GRD mee in de compensatie voor prijsontwikkeling die gemeenten ontvangen. Dit betekent tegelijkertijd, dat de GRD hogere kosten naar aanleiding van loon- en prijsontwikkelingen zelf dient op te vangen.

Datum

8 februari 2016

Totale actualisatie op basis van de septembercirculaire 2015

Op basis van het bovenstaande stappen in de berekening ontstaat het volgende totale financiële beeld (IV) waarin de uitkomst van de septembercirculaire 2015 is opgeteld bij de bestaande taakstelling:

	Bedragen x € 1.000			
	2017	2018	2019	2020
Reeks meicirculaire 2015	€ -4.400	€ -5.200	€ -5.200	€ -5.200
Generieke ontwikkeling sept. 2015	€ 234	€ 426	€ 670	€ 951
Accres ontwikkeling sept. 2015	€ 440	€ 1.100	€ 1.030	€ 2.488
Correctie inflatie in basis accres	€ 391	€ 782	€ 1.173	€ 1.173
Totale ontwikkeling Sept. Circ.	€ 1.065	€ 2.308	€ 2.874	€ 4.612
Reeks o.b.v. septembercirculaire 2015	€ -3.335	€ -2.892	€ -2.326	€ -588
Reeds ingevuld	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Reeks op basis van lopende prijzen	€ -335	€ 108	€ 674	€ 2.412

Lopende prijzen versus constantie prijzen

Met oog op de bovenstaande reeks is het belangrijk om aandacht te hebben voor loon- en prijsontwikkelingen. Zoals gesteld deelt de GRD via de vernieuwde systematiek mee in de compensatie voor prijsontwikkelingen die de gemeenten ontvangen. Dit betekent tegelijk dat de GRD de loon- en prijsontwikkeling zelf dient op te vangen (en hiervoor in principe geen aanvullende middelen bij de gemeenten op kan halen).

Indien de GRD in de primaire begroting 2017 bijvoorbeeld € 1,2 miljoen aan aanvullende uitgaven begroot in verband met de cao ontwikkelingen, dan heeft de GRD in 2017 een financiële opgave van € 335.000 + € 1.200.000 = € 1.535.000.

Het is derhalve belangrijk dat de GRD zich niet (te) rijk rekent op het moment dat de systematiek van Trap op en af tot een positieve(re) reeks leidt:

	Bedragen x € 1.000			
	2017	2018	2019	2020
Taakstelling meicirculaire 2015 (Trap af III)	€ -4.400	€ -5.200	€ -5.200	€ -5.200
Generieke ontwikkeling sept. 2015	€ 234	€ 426	€ 670	€ 951
Accres ontwikkeling sept. 2015	€ 440	€ 1.100	€ 1.030	€ 2.488
Correctie inflatie in basis accres	€ 391	€ 782	€ 1.173	€ 1.173
Totale ontwikkeling Sept. Circ.	€ 1.065	€ 2.308	€ 2.874	€ 4.612
Reeks o.b.v. septembercirculaire 2015	€ -3.335	€ -2.892	€ -2.326	€ -588
Reeds ingevuld met bezuinigingsvoorstellen	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Reeks op basis van lopende prijzen	€ -335	€ 108	€ 674	€ 2.412
<i>loon en prijs 2017</i>	€ -1.200	€ -1.200	€ -1.200	€ -1.200
<i>loon en prijs 2018 (p.m.)</i>		p.m.	p.m.	p.m.
<i>loon en prijs 2019 (p.m.)</i>			p.m.	p.m.
<i>loon en prijs 2020 (p.m.)</i>				p.m.
Saldo constante prijzen	€ -1.535	€ -1.092	€ -526	€ 1.212